

gospodarske, obrtniške in narodne.

zhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemaje za celo leto 3 gld. 40 kr. za pol leta 1 gld. 70 kr. za četrt leta 90 kr pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. 10 kr., za četrt leta 1 gld. 10 kr.

V Ljubljani 20. maja 1891.

O b s e g : Naznanilo in razglas. — Naznanilo. — Opomin našim živinorejcem. — Pridelovanje jagod. — Vprašanja in odgovori. — Trgovska in obrtniška zbornica. — Zemljepisni in narodopisni obrazi. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.**Naznanilo in razglas.**

Novo šolsko leto na podkovski šoli ljubljanski se prične 1. dne julija 1891. leta.

S poukom v podkovstvu je združen tudi nauk o ogledovanji živine in mesa. Kdor želi sprejet biti v podkovsko šolo, mora se izkazati:

1. S spričevalom, da se je pri kakem kovaču izučil za kovaškega pomočnika;
2. z domovinskim listom;
3. s spričevalom svojega župnika ali župana, da je poštenega vedenja, in
4. da zna brati in pisati slovenski.

Ubožni učenci morejo tudi dobiti štipendijo po 60, oziroma 50 forintov.

Prosilci za štipendije imajo predložiti:

1. ubožni list,
2. spričevalo o poštemem vedenji, in
3. potrdilo, da so delali uže dve leti za kovaške pomočnike. Prošnje z le temi spričevali imajo poslati vsaj do 15. junija glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani.

Šola traja do konca decembra 1891. leta. Kdor dobro prebije preskušnjo, more po postavi iz 1873. leta dobiti patent podkovskega mojstra, ker sedaj ne more nihče brez preskušnje postati kovaški mojster. Nauk v tej šoli je brezplačen, vsak učenec si ima za šolski čas skrbeti le za živež in stanovanje ter za potrebne šolske knjige. Stanovanje dobodo učenci za majhno plačo v šolski hiši.

Učenci naj se oglase vsaj dva dni pred šolskim začetkom v podkovski šoli na spodnjih Poljanah.

Ker je po slovenskih deželah še zmerom premalo v podkovstvu izučenih kovačev in zdravnikov kopitnih bolezni, pa tudi premalo izurjenih oglednikov živinskih in mescvni, zatorej naj bi skrbela županstva, da dobode vsaka občina vsaj po enega dobrega kovača in živinskega in mesovnega oglednika.

Janez Murnik,

predsednik c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Dr. Karol vitez Bleiweis,

začasni vodja podkovske šole.

Naznanilo.

Skušnje na tukajšnji podkovski šoli se bodo vršile dne 26. in 27. junija t. l., in sicer: 26. junija skušnja iz podkovstva za kovače, kateri niso obiskavali podkovske šole, 27. junija pa za učence podkovske šole iz podkovstva in ogledovanja klavne živine in mesa. Kovači, kateri se hočejo podvreči tej skušnji, naj se oglase pri podpisnem vodstvu do 15. dne junija t. l.

Vodstvo podkovske šole v Ljubljani
dne 8. maja 1891.

Dr. Karol vitez Bleiweis.

Opomin našim živinorejcem.

Skoraj splošno so uže spoznali kmetovalci, da je prejšnje gospodarstvo zastarelo ter da mora sedaj živinoreja biti na prvem mestu. Zanimanje za napredek ži-

vinoreje je splošno in živahno, in občine so, kolikor je nam znano, poskrbele prav zelo uže same, da jih novi zakon za povzdigo govedarstva prav nič ne bode iznenadil.*) Tudi bojazen, da bodo živinorejci nejevoljni zaradi nove postave, je ničeva, ker ogromna večina jih prav željno pričakuje njene zvršitve. Novi zakon, kojega glavni namen je, živinorejce prisiliti, da bodo redili dovolj sposobnih bikov plemenjakov, pa ni nikakeršno čudodelno sredstvo, s katerim se bode naša živinoreja kar mahoma Bog vedi koliko zboljšala. Dober, čvrst in čil plemenjak res veliko naredi, a vsega pa vendar ne vzmore. Živinorejec mora znati iz dobljenega teleta vzgojiti s pravim oskrbovanjem in krmljenjem lepo živinče in mora neprestano na to delati, da hlev svoj napolni z lepo in rabno živino. To zadnje je zlasti, o čemer smo se namenili danes pisati in opominjati naše živinorejce.

Kaj pomaga lep bik, če pa imamo v hlevu le slabe krave? Dober bik je le polovica sredstva, da si zboljšamo goveje pleme, druga polovica so dobre krave in pravo oskrbovanje. Vsak napreden živinorejec si mora zatorej prizadevati, da vzredi taka goveda v svojem hlevu, da jih lahko s ponosom vsakemu pokaže. So li naši živinorejci na pravem potu? Nikakor ne! Lepa cena govedi premoti našega gospodarja, da dá vsak rep iz svojega hleva, ako mu ga trgovec dobro plača, in tako se zgodi, da doma ostane najslabša živina, pa še nje ne dovolj. Te mesece ima živina res lepo ceno, in gospodarji si mislijo: sedaj je čas kaj zaslužiti, pozneje morebiti cena odjenja, torej proč z živino, dokler se kaj za njo dobo. Te misli so zelo napačne, in sicer iz mnogih vzrokov. Prvič proda gospodar iz svojega hleva najlepša goveda, ker tuji živinski trgovec le za temi sili, in tako se iznebi tistih krav in junic, od katerih se mu je nadejati najlepših telet za rejo. Drugič pa škoduje zmanjšano število govedi vsej kmetiji, ker se pridela premalo gnoja, in ta je nekaka os, okoli katere se suče vse gospodarstvo. Naj vas ne mamijo, živinorejci, visoke cene. Razmere so take, da bodo te cene ostale, in če bodo tudi enkrat za nekaj mesecev padle, šle bodo zopet na kvišku. Dober gospodar mora v sedanjih časih tako le ravnati: Najprvo naj izračuni, koliko govedi in druge živine more na svojem posestvu s pridom rediti, koliko je lahko vsako leto proda in koliko je mora vsled prodaje vsako leto izpodrediti. Dokler tega števila ne doseže, ne sme mirovati, in za trdno naj sklene, da najlepša teleta in sploh plemeno živino mora imeti za dom. Ako z gnojem ravna pravilno in varčno, zboljša se zemlja, krme mu preostaje, in živino lahko pomnoži. Pri takem gospodarstvu bode imel kmetovalec redno vsako leto prodati nekaj lepe živine, dohodki bodo redni, na nje se sme zanašati, in hasnili mu bodo več, nego sedanji neredni dohodki. Sedaj je marsikateri gospodar dobil nekaj lepih

*) Novi zakon za povzdigo živinarstva bi se moral pričeti uže 15. aprila t. l. zvrševati, ker je uže najviše potrjen in so zvršilne naredbe gotove, a te le leže uže tri mesece pri kmetijskem ministerstvu na Dunaji, ne da bi se kaj ukrenilo.

stotakov, a ker je hlev čez mero izpraznil, čakal bo nekaj časa, da bo imel zopet kaj prodati, in poleg tega mu bode mankalo gnoja, in vsa kmetija bo trpela. Prav resno opominjamo naše gospodarja, naj ne hodijo dalje po tem nevarnem potu, ampak določeno število lepe govedi naj imajo vedno v hlevu, in ako govedo prodado, mora biti mlajše nadomestilo vedno uže pripravljeno. Če bodo tako ravnali, boljšala se bo goved in boljšalo kmetijstvo sploh.

Pridelovanje jagod.

Vrtne jagode so rastline, katere umnemu vrtnarju dajo mnogo dobička, a delajo mu tudi mnogo veselja. Uspešno pa bodo le tedaj rasle, ako bo vedel vrtnar izbrati prave vrste in znal jagode pridelovati.

Najprej treba, da vsadiš jagode na solnčen kraj, v globoko prekopano in zrahljano zemljo. Vrtne jagode z velikim plodom sadi po 40 $\frac{cm}{m}$ narazen, in sicer spomladi ali jeseni (o pričetku septembra). Kadar jih sadiš, potrebi jim vse suhe listje in poškodovane korenine. Če jih sadiš jeseni, potresi zasajeno gredo s kratkim gnojem, kateri jagode varuje suše in mraza.

Vsako spomlad poreži staro listje in dobro zrahljaj prst okrog jagodnih rastlin. Dobro je tudi prst okoli njih vsako leto ali vsaj vsako drugo leto premenjati. Nitim podobne vzrastke odstranuj pridno in neprenehoma ter jih puščaj le tedaj, ako hočeš imeti novih rastlin. Če pa puščaš vzrastke zato, da dobiš novih mladih rastlinic, tedaj pa rode jagode malo ali pa nič ne. Precej kadar odcveto, gnoji jim s postano in primerno razredčeno gnojnico. Sploh pa naredi jagode le tedaj lep in debel plod, ako imajo vedno dosti vlage, zato jim prilivaj, zlasti kadar cveto in kadar delajo plod. Zoreče jagode so težke, leže na tleh in se zato umažejo. To zabraniš, ako vsakem plodu podložiš kos strešne opeke. Jagode moremo pomnoževati z uže gori omenjenimi vzrastki, katere je pa jemati le od najlepših rastlin. V malo letih se pa jagode tako izpremene in poslabšajo, da niti ni spoznati več prvotnih lastnosti. Najboljše vrste so: Grof Moltke, kralj Albert, la constante, Marguérite, doktor Hogg, itd.

Klenert & Geiger v Gradcu prodajata 100 rastlin od imenovanih vrst po 3 gld. 50 kr.

Podučne stvari.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

(Dalje.)

222.

Poraba opija v Evropi; kako strašni so mu nasledki.

Drugi Anglež, De Quincey, popisal je svojo nesrečo v posebnej knjižici, kjer je z groznimi bojami narisal